

شیوه نامه تعیین ظرفیت

راهنمایی پایان نامه و رساله دانشجویان تحصیلات تکمیلی

نسخه بازنگری شده در سال ۱۴۰۲

مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه الزهراء

مقدمه

این شیوه‌نامه در چارچوب آئین‌نامه‌ها و سیاست‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و به منظور ساماندهی و هدفمندسازی دوره‌های تحصیلات تکمیلی، ارتقاء کیفی و توزیع ضابطه‌مند پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری، ایجاد توازن بین وظایف آموزشی و پژوهشی اعضای هیأت علمی، بهره‌مندی از توانایی‌های علمی اعضای هیأت علمی برجسته دانشگاه، تهیه و تنظیم شده و ملاک تعیین ظرفیت راهنمایی پایان‌نامه و رساله توسط اعضای هیأت علمی دانشگاه الزهرا از تاریخ تصویب آن خواهد بود.

ماده ۱: تعریف‌ها

۱-۱ **ظرفیت راهنمایی:** منظور تعداد مجاز راهنمایی پایان‌نامه/ رساله که عضو هیأت علمی گروه آموزشی در صورت داشتن شرایط عمومی و اختصاصی می‌تواند مسئولیت راهنمایی آن را بر عهده داشته باشد.

۱-۲ **ظرفیت راهنمایی سالانه:** منظور تعداد پایان‌نامه/ رساله است که عضو هیأت علمی گروه آموزشی می‌تواند از هر ورودی مسئولیت راهنمایی آن را بر عهده داشته باشد.

۱-۳ **ظرفیت راهنمایی همزمان:** منظور تعداد پایان‌نامه/ رساله است که عضو هیأت علمی گروه آموزشی می‌تواند به صورت همزمان از ورودی‌های مختلف راهنمایی آن را بر عهده داشته باشد.

۱-۴ **ظرفیت راهنمایی مازاد:** منظور تعداد پایان‌نامه/ رساله دانشجویان بین الملل، استعداد درخشان، استاد محور (با آزمون و بدون آزمون)، بورسیه و انتقال از خارج است که عضو هیأت علمی گروه آموزشی علاوه بر ظرفیت راهنمایی سالانه، می‌تواند به صورت مازاد از هر ورودی مسئولیت راهنمایی آن را بر عهده داشته باشد.

۱-۵ **ظرفیت راهنمایی تشویقی:** منظور تعداد پایان‌نامه/ رساله است که عضو هیأت علمی گروه آموزشی در صورت دارا بودن شرایط ماده ۶ این شیوه‌نامه با ارائه مستندات علاوه بر ظرفیت سالانه و مازاد می‌تواند مسئولیت راهنمایی آن را بر عهده داشته باشد.

ماده ۲: شرایط عمومی اختصاص ظرفیت راهنمایی پایان‌نامه/ رساله دانشجویان تحصیلات تکمیلی

۲-۱ عضو هیأت علمی تمام وقت شاغل گروه آموزشی باشد.

۲-۲ دارای مدرک دکتری تخصصی با حداقل مرتبه استادیاری باشد.

۲-۳ عضو هیأت علمی تمام وقت شاغل دانشگاه با داشتن مدرک تحصیلی دکتری تخصصی و حداقل مرتبه استادیاری با تصویب و تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده می‌تواند مطابق جداول شماره ۱ و ۲ درخواست پذیرش و راهنمایی پایان‌نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری را بر عهده داشته باشد.

تبصره ۱: به منظور ارزیابی توانمندی علمی - پژوهشی اعضای هیأت علمی پیمانی دانشگاه، لازم است به عضو هیأت علمی پیمانی در سال اول استخدام از هر ورودی ظرفیت راهنمایی ۱ تا حداکثر ۲ پایان‌نامه کارشناسی ارشد و در سال‌های بعدی در صورت تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه حداکثر ظرفیت راهنمایی ۳ پایان‌نامه کارشناسی ارشد برای پذیرش دانشجو در سال تحصیلی آن ورودی اعلام شود. لازم به ذکر است ظرفیت راهنمایی همزمان عضو هیأت علمی پیمانی نباید از راهنمایی ۶ پایان‌نامه بیشتر باشد.

تبصره ۲: متقاضی همکاری به عنوان عضو هیأت علمی که استخدام ایشان از سوی هیأت جذب تأیید شده و در مرحله صدور حکم استخدامی است می‌تواند راهنمای دوم یا مشاور پایان نامه‌های کارشناسی ارشد باشد. در صورتی که متقاضی، همکاری مستمر با گروه آموزشی داشته باشد، با تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده تبصره ۱ ماده ۲ بند ۲-۳ مبنای تعیین ظرفیت برای ایشان خواهد بود.

۲-۴ اختصاص ظرفیت به عضو هیأت علمی که در زمان اعلام ظرفیت بنا به دلایلی (مانند مرخصی بدون حقوق، مرخصی استعلاجی، مرخصی زایمان، مأموریت یا فرصت مطالعاتی) در دانشگاه حضور ندارد، چنانچه تا پایان نیم سال اول ورود دانشجو به دانشگاه، بتواند شروع به کار خود را رسماً اعلام کند، بلامانع است.

۲-۵ عضو هیأت علمی در موارد مرخصی استعلاجی بیش از یک ماه، مرخصی بدون حقوق و مأمور به خدمت باید کاربردگ تأیید وظایف آموزشی عضو هیأت علمی را تکمیل و نسبت به تعیین تکلیف دانشجویان تحت راهنمایی خود با نظر شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده اقدام کند (پیوست ۱). در صورت انصراف عضو هیأت علمی مشمول موارد ذکر شده از راهنمایی دانشجویانی که پروپوزال آنها به تصویب نرسیده است، مدیر گروه آموزشی باید با تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه، دانشجویان آن عضو هیأت علمی را بین اعضای هیأت علمی دیگر گروه متناسب با ظرفیت راهنمایی اعضای هیأت علمی توزیع کند.

۲-۶ در صورتی که استاد راهنمای اول پایان نامه/ رساله، متقاضی استفاده از فرصت مطالعاتی خارج از کشور باشد، باید قبل از اعزام، نسبت به تعیین تکلیف دانشجویان تحت راهنمایی خود طبق ضوابط و مقررات دانشگاه اقدام کند (پیوست ۲).

۲-۷ در صورت عدم رضایت از عملکرد آموزشی و پژوهشی عضو هیأت علمی در راهنمایی پایان نامه‌ها و رساله‌ها و همچنین انجام وظایف محوله، براساس شاخص‌های ارزیابی گروه آموزشی، دانشکده (صورتجلسه شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده شامل شاخص‌های ارزیابی گروه آموزشی، دانشکده و دلایل مستند از عدم رضایت از عملکرد آموزشی و پژوهشی عضو هیأت علمی) و تأیید معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، ظرفیت راهنمایی عضو هیأت علمی کاهش می‌یابد یا به آن عضو، ظرفیت راهنمایی اختصاص داده نمی‌شود.

۲-۸ عضو هیأت علمی در صورت اعلام ظرفیت برای پذیرش دانشجو، به قبول مسئولیت راهنمایی دانشجویان آن ورودی متعهد است و تنها در صورتی که عضو هیأت علمی، انتقال یابد یا درخواست بازنشستگی زودهنگام دهد، مدیر گروه آموزشی باید با تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه، دانشجویان آن عضو هیأت علمی را بین اعضای هیأت علمی دیگر، متناسب با ظرفیت راهنمایی اعضای هیأت علمی توزیع کند.

۲-۹ در مواردی که تعداد دانشجویان ثبت نام شده کمتر یا بیشتر از تعداد ظرفیت اعلامی باشد، مدیر گروه موظف است توزیع مناسبی برای راهنمایی پایان نامه‌ها و رساله‌ها بین اعضای هیأت علمی گروه آموزشی متناسب با ظرفیت اعضای هیأت علمی و با نظر شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه انجام دهد.

۲-۱۰ در رشته-گرایش‌هایی که در یک سال تحصیلی طی دو نیمسال مهر و بهمن پذیرش دانشجو دارند، ظرفیت عضو هیأت علمی سالیانه لحاظ می‌شود و لازم است عضو هیأت علمی ظرفیت خود را بین دو نیمسال توزیع کند.

۲-۱۱ در صورتی که عضو هیأت علمی دانشگاه الزهرا به عنوان استاد راهنمای دوم پایان نامه / رساله در داخل دانشگاه باشد، در محاسبه ظرفیت عضو هیأت علمی ظرفیت به صورت ۵۰ درصد محاسبه می‌شود.

۲-۱۲ به اعضای هیأت علمی دانشگاه الزهرا در رشته-گرایش‌هایی که با شعبه ارومیه همکاری دارند، بر حسب مرتبه علمی از هر ورودی حداکثر راهنمایی ۳ پایان نامه کارشناسی ارشد مازاد بر راهنمایی دانشجویان گروه آموزشی در دانشگاه الزهرا اختصاص می‌یابد.

۱۳-۲ در صورت انعقاد تفاهم نامه همکاری بین دانشگاه الزهرا با پژوهشگاه ها و موسسات معتبر در پذیرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی، ظرفیت راهنمایی پایان نامه و رساله به اعضای هیات علمی بر حسب مرتبه علمی و تخصص مرتبط با نظر شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، مازاد بر ظرفیت سالانه اختصاص می‌یابد.

۱۴-۲ همکاری عضو هیات علمی دانشگاه الزهرا به عنوان استاد راهنمای اول پایان نامه / رساله صرفاً با سایر دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی دولتی همتراز یا بالاتر مطابق مصوبه هیات رئیسه به تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۵ در صورت اخذ مجوز از معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه امکان‌پذیر است.

تبصره: شرط همترازی شامل عضو هیات علمی پژوهشکده زنان و گروه معارف اسلامی نمی‌شود.

۱۵-۲ در صورتی که راهنمای دوم خارج از دانشگاه باشد بسته به وزن تعیین شده برای هر استاد، ظرفیت عضو هیات علمی به عنوان راهنمای اول محاسبه خواهد شد.

۱۶-۲ دانشجویی که در مرخصی تحصیلی باشد جزو ظرفیت عضو هیات علمی محسوب می‌شود.

تبصره: در صورتی که مرخصی دانشجو (مجموع با احتساب و بدون احتساب در سنوات) به مدت بیش از دو نیمسال متوالی باشد از ظرفیت عضو هیات علمی خارج می‌شود، اما عضو هیات علمی باید همچنان راهنمایی آن دانشجو را تا زمان دفاع برعهده داشته باشد.

ماده ۳: شرایط اختصاصی اعلام ظرفیت راهنمایی پایان نامه / رساله دانشجویان تحصیلات تکمیلی

۱-۳ در مقطع کارشناسی ارشد، از زمان انتخاب زمینه پیشنهادی تا زمان دفاع از پایان نامه، دانشجو مطابق جدول شماره ۱ در ظرفیت راهنمایی عضو هیات علمی محاسبه می‌شود.

۲-۳ در مقطع دکتری، از نیمسال اول ورود دانشجو تا زمان دفاع از رساله، دانشجو مطابق جدول شماره ۲، در ظرفیت راهنمایی عضو هیات علمی محاسبه می‌شود.

۳-۳ عضو هیات علمی گروه آموزشی که برای اولین بار درخواست پذیرش و راهنمایی دانشجو در مقطع دکتری دارد در صورت دارا بودن شرایط زیر و با ارسال مستندات مربوطه به مدیریت تحصیلات تکمیلی توسط معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده، می‌تواند مطابق جدول شماره ۲، راهنمایی رساله دانشجویان دکتری را برعهده داشته باشد:

الف. دارا بودن حداقل ۳ سال سابقه تدریس در مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و سایر موسسات آموزش عالی دولتی

ب. اتمام راهنمایی حداقل ۳ پایان‌نامه کارشناسی ارشد در دانشگاه‌ها و سایر موسسات آموزش عالی دولتی که منجر به فراغت از تحصیل دانشجو شده باشد.

ج. چاپ حداقل ۳ مقاله علمی- پژوهشی در ۳ سال اخیر

ماده ۴: شرایط تخصیص ظرفیت راهنمایی پایان نامه / رساله دانشجویان برای عضو هیات علمی بازنشته

۱-۴ اختصاص ظرفیت به اعضای هیات علمی که تا قبل از تصویب پروپوزال پایان نامه کارشناسی ارشد یا رساله دکتری دانشجویان آن ورودی بازنشته می‌شوند، منوط به تایید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده (مطابق بند ۸ ماده ۲ همین شیوه نامه) خواهد بود.

۴-۲ در صورت بازنشستگی استاد راهنمای اول به شرط تصویب پروپوزال، ادامه همکاری وی به عنوان راهنمای اول با دانشجوی کارشناسی ارشد / دکتری تحت راهنمایی تا هنگام دفاع دانشجو بلامانع است.

۴-۳ در صورتی که عضو هیأت علمی بازنشسته تمایل به ادامه همکاری به عنوان استاد راهنمای اول دانشجویان تحت راهنمایی را نداشته باشد، می‌تواند درخواست انصراف خود را به صورت کتبی به گروه مربوطه ارائه کند و شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه نیز با توجه به ظرفیت دیگر اعضای گروه نسبت به تعیین جایگزین اقدام کند.

۴-۴ در صورت عدم رضایت شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، از عملکرد عضو هیأت علمی بازنشسته در خصوص راهنمایی و پیگیری امور پژوهشی دانشجویان تحت راهنمایی، تصمیم‌گیری در خصوص ادامه همکاری وی به عنوان استاد راهنمای اول بر عهده گروه آموزشی و دانشکده خواهد بود.

۴-۵ به عضو هیأت علمی بازنشسته دانشگاه الزهرا با مرتبه علمی حداقل دانشیار با تایید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده و کسب مجوز از هیأت رئیسه دانشگاه می‌تواند راهنمایی پایان‌نامه/ رساله اختصاص داده شود.

ماده ۵: شرایط تخصیص ظرفیت راهنمایی پایان‌نامه/ رساله دانشجویان برای عضو هیأت علمی مامور و در مرحله انتقال به دانشگاه

۵-۱ به عضو هیأت علمی در حال انتقال به دانشگاه الزهرا می‌تواند راهنمایی ۲ دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد با تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه، دانشکده و هیأت رئیسه دانشگاه اختصاص داده شود.

ماده ۶: ظرفیت تشویقی

۶-۱ عضو هیأت علمی که مطابق دستورالعمل نحوه اعطای پایه تشویقی مصوب هیأت امنای دانشگاه الزهرا به تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۲، مشمول اعطای پایه تشویقی از بخش فعالیت‌های شاخص آموزشی و ترویج علم ماده ۳، ماده ۴-۷ و ماده ۱۰ شود، می‌تواند از ظرفیت تشویقی دانشجوی دکتری و کارشناسی ارشد با ارائه درخواست و موافقت شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده و همچنین ارسال مستندات جهت بررسی به مدیریت تحصیلات تکمیلی برخوردار شود.

۶-۲ مهلت استفاده از این امتیاز جهت اختصاص ظرفیت حداکثر یکسال پس از تاریخ دریافت پایه تشویقی خواهد بود و در صورت عدم استفاده در دوره بعد بلااثر و حذف خواهد شد.

۶-۳ به منظور تشویق اعضای هیأت علمی به اجرای پارساهای تقاضامحور علاوه بر اختصاص ظرفیت تشویقی مربوط به اخذ پایه تشویقی بند ۱-۶ که از ماده ۵ (بند ۱-۵، ۲-۵، ۵-۵ و ۶-۵) و ماده ۶ مربوط به بندهای برون‌دادها و فعالیت‌های شاخص فناورانه و نوآورانه مطابق دستورالعمل نحوه اعطای پایه تشویقی اخذ شده باشد، در صورتی که عضو هیأت علمی موفق به اخذ اعتبار پژوهشی کامل برای اجرای پارسای تقاضامحور شود، ظرفیت پذیرش دانشجوی وی به تعداد پارساهای تقاضامحور مصوب افزایش می‌یابد.

این شیوه‌نامه در ۶ ماده در جلسه به تاریخ ۱۴۰۲/۴/۲۰ هیأت رئیسه دانشگاه تصویب شد و از تاریخ مهرماه ۱۴۰۲ برای اختصاص ظرفیت دانشجویان تحصیلات تکمیلی ورودی سال ۱۴۰۳ به بعد به اعضای هیأت علمی قابل اجرا است. مسئولیت حسن اجرای این شیوه‌نامه بر عهده گروه‌های آموزشی مجری دوره‌های تحصیلات تکمیلی و دانشکده‌های مربوطه و تفسیر این شیوه‌نامه و نظارت بر اجرای آن بر عهده معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه خواهد بود.

جدول شماره ۱: حداکثر پذیرش و راهنمایی پایان نامه کارشناسی ارشد

ظرفیت تشویقی	ظرفیت مازاد از هر ورودی (استعداد درخشان، استاد محور، بین الملل بورسیه، انتقال از خارج)	حداکثر ظرفیت (همزمان)	ظرفیت سالانه از هر ورودی (روزانه، نوبت دوم)	مرتبه علمی
بر اساس ماده ۶ این شیوه نامه	۲	۱۳	۶	استاد
	۲	۱۲	۶	دانشیار
	۱	۱۱	۵	استادیار (رسمی آزمایشی)
	۱	۶	استادیار (پیمانی) پایه ۲ به بعد با تایید گروه آموزشی و دانشکده: حداکثر ۳	استادیار (پیمانی)
	-	-	استادیار (پیمانی) در سال اول استخدام: ۲ نفر اعلام ظرفیت	

* ظرفیت مازاد و تشویقی جزو حداکثر ظرفیت همزمان محسوب نمی شود.

جدول شماره ۲: حداکثر پذیرش و راهنمایی رساله دکتری

ظرفیت تشویقی	ظرفیت مازاد از هر ورودی (استعداد درخشان، استاد محور، بین الملل بورسیه، انتقال از خارج)	حداکثر ظرفیت (همزمان)	ظرفیت سالانه از هر ورودی (روزانه، نوبت دوم)	مرتبه علمی
بر اساس ماده ۶ این شیوه نامه	۲	۱۰	۲	استاد
	۲	۸	۲	دانشیار
	۱	۵	۱	استادیار

* ظرفیت مازاد و تشویقی جزو حداکثر ظرفیت همزمان محسوب نمی شود.